

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania T. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Łodzi
o datę przyznania renty, wysokość wyrównania,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 stycznia 2024 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 5 października 2022 r., sygn. akt III AUa 432/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 października 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie z odwołania T. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Łodzi w przedmiocie daty przyznania renty, wysokości wyrównania, oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 lutego 2021 r., którym oddalono odwołania.

Ubezpieczony wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając ten wyrok w całości. Skarżący wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego: 1) art. 57 i art. 58 w zw. z art. 12 i 14 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm.; dalej: ustawa emerytalna), przez ich błędną wykładnię, a przez to uznanie, że powód był zdolny do pracy we wskazywanym w odwołaniu okresie tj. w czasie od 21 sierpnia 2017 r. do 14 lutego 2018 r, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału wynika, że nie był on zdolny do wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami; 2) art. 100 ust. 1 i 2, art. 116 ust. 1 oraz art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, przez błędne zastosowanie tych przepisów i uznanie, że wniosek złożony przez zainteresowanego w dniu 14 lutego 2018 r. jest wnioskiem wszczynającym postępowanie w sprawie, bez uwzględnienia faktu, że nadal w toku było postępowanie o prawo do świadczenia rehabilitacyjnego.

Skarżący podniósł również zarzut naruszenia przepisów postępowania, mającego istotny wpływ na wynik sprawy: 1) art. 278 § 1 k.p.c., przez pominięcie wniosku powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego neurochirurga, którego miarodajna opinia powinna być wydana na podstawie odczytanych płyt CD - pochodzących od lekarzy prowadzących leczenie powoda, a w to miejsce dopuszczenie dowodu z opinii biegłego neurologa i biegłego ortopedy, mimo braku wniosku strony o przeprowadzenie dowodu z opinii tych biegłych i oparcie na nich orzeczenia, mimo że z opinii tych wprost wynikało, że biegli nie zapoznali się z treścią płyt CD czyli z podstawowym badaniem, jakiemu poddany był skarżący tj. badaniu rezonansem magnetycznym; 2) art. 258 k.p.c., przez pominięcie wniosku powoda o dopuszczenie dowodu ze świadków w osobach lekarzy prowadzących leczenie skarżącego - neurochirurgów - na okoliczność stanu zdrowia skarżącego w spornym okresie na skutek uznania, że dowody te będą nieprzydatne dla wydania orzeczenia; 3) art. 227, art. 231 k.p.c., przez ich niezastosowanie, a przez to prowadzenie postępowania dowodowego w zbędnym zakresie, dodatkowo z pominięciem zasad domniemania faktycznego; 4) art. 6 k.c. w związku z art. 228 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c., przez ich niewłaściwe zastosowanie, a przez to przyjęcie, że na skarżącym spoczywał ciężar dowodu w zakresie faktów znanych sądowi z urzędu, a nawet faktów powszechnie znanych i dopuszczenie na te okoliczności dowodu z opinii biegłych - bez inicjatywy dowodowej skarżącego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że wnosi o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Jako istotne zagadnienie prawne autor skargi wskazał pytanie: czy powołanie, z własnej inicjatywy sądów, biegłych pozornie tylko podobnych specjalności (neurologa i ortopedy w miejsce wnioskowanego neurochirurga) do tych, o jakich wnosi skarżący może „zastąpić” rozstrzygnięcie sądu, co do wniosku dowodowego skarżącego. W niniejszej sprawie dopuszczono bowiem z własnej inicjatywy Sądów szereg opinii biegłych różnych specjalności, o których nie wносиła żadna ze stron, natomiast pominięty został wniosek skarżącego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego neurochirurga - biegłego jedynej specjalności, która zdaniem skarżącego ma zastosowanie do rozpoznawanego przypadku. Natomiast oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika w ocenie skarżącego z okoliczności, że powoda od 21 sierpnia 2017 r. uznano za osobę nie rokującą powrotu do zdrowia i odzyskania zdolności do wykonywania pracy i z tego powodu odmówiono mu świadczenia rehabilitacyjnego, a następnie w toku postępowania uznano, że mimo braku takich rokowań jest on zdolny do pracy i odmówiono mu wobec tego renty z ubezpieczenia chorobowego za okres od tegoż sierpnia 2017 r. do 14 lutego 2018 r., kiedy zaprzestając walki o świadczenie rehabilitacyjne powód złożył wniosek o rentę. Sąd Apelacyjny, podobnie jak Sąd Okręgowy nie dostrzegł potrzeby przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków - lekarzy leczących powoda, ani nawet z opinii biegłego neurochirurga.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej

następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r.,

III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC z 2006 r. nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 10 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na to, że skarżący jako przyczynę uzasadniającą przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał występowanie istotnego zagadnienia prawnego i oczywistą zasadność skargi, stwierdzić należy, że zapatrywania te wzajemnie się wykluczają. Nie można bowiem równocześnie twierdzić, że

rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku było efektem oczywistego naruszenia przepisów rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji, oraz sugerować, iż prawo to wymaga wykładni w ramach istotnego zagadnienia prawnego, które występuje wszakże tylko wtedy, gdy stosowanie konkretnych przepisów budzi poważne wątpliwości.

Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. Sugerując potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie nawiązał do treści przepisów prawa, na gruncie których formułuje ewentualne zagadnienie prawne. Nie przedstawił argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałby, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne cechujące się walorem „istotności” wymaganym w przypadku zagadnień, które mogą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935; z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527).

Także podnosząc oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżący nie przytacza jakie przepisy zostały w jego ocenie rażąco naruszone przez Sąd drugiej instancji. Podstawy kasacyjne stanowią odrębny element skargi i podlegają

rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oznacza to, że nie zastępują one ani nie uzupełniają podstawy przedsądu. Odnosi się to również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna podstawa przedsądu ma na uwadze indywidulany interes skarżącego w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. O ile zasadne podstawy kasacyjne (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) mogą prowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej, to w przypadku podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma dopiero oczywista zasadność skargi, czyli samodzielne (odrębne od podstaw kasacyjnych) wskazanie i wykazanie we wniosku naruszenia przepisów, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok, jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., I UK 250/19, LEX nr 3029692).

Ponadto w rozpoznawanej sprawie zasadniczą rolę w zakresie podnoszonej przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumentacji odgrywały ustalenia faktyczne. Dokonane w toku postępowania ustalenia nie uzasadniały zmiany zaskarżonych decyzji i nie tworzyły zatem podstawy do przyznania ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od daty wcześniejszej niż data złożenia wniosku o to świadczenie. W orzecznictwie wskazuje się, że częściową niezdolność do pracy uzasadnia dopiero utrata aż w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3 ustawy emerytalnej). Zakres tej kwalifikacji nie jest redukowany tylko do wykształcenia, lecz uwzględnia również rzeczywiste doświadczenie zawodowe i umiejętności. Dlatego o częściowej niezdolności do pracy nie decyduje tylko niezdolność do pracy na ostatnim stanowisku pracy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2019 r., I UK 252/18, LEX nr 2686076; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2022 r., III USK 377/21, LEX nr 3431466).

W sprawie ustalenia wymagała data początkowa powstania u ubezpieczonego częściowej niezdolności do pracy, co wymagało w szczególności wiadomości specjalnych i zasięgnięcia opinii biegłych. Z uwagi na schorzenia ubezpieczonego zasięgnięto opinii biegłych neurologa, ortopedy, kardiologa, pulmonologa, neuropsychologa oraz psychiatry, dużą wagę przywiązując do opinii

biegłych neurologa i ortopedy oraz szeroko ustosunkowując się do nich w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Odniesiono się też do powoływanej przez ubezpieczonego potrzeby zasięgnięcia również opinii biegłego neurochirurga, wskazując, że brak było takiej potrzeby chociażby z uwagi na to, że pozostając pod opieką poradni neurochirurgicznej ubezpieczony nie został jednakże zakwalifikowany przez neurochirurga do leczenia operacyjnego.

Stwierdzić należy, że w postępowaniu o prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy sąd nie ma obowiązku uwzględnienia kolejnych wniosków dowodowych tak długo, aż strona udowodni tezę korzystną dla siebie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2002 r., II UKN 701/00, LEX nr 559961). Nie można przyjąć, że sąd zobowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, LEX nr 7404; z dnia 18 lutego 1974 r., II CR 5/74, Biul. SN 1974 nr 4, poz. 64; z dnia 15 listopada 2001 r., II UKN 604/00, PPIPS 2003 nr 9, poz. 67). Wielokrotnie też w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy stwierdzał, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPIUS 2000 nr 22, poz. 807; z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 108/97, OSNAPIUS 1998 nr 5, poz. 161; z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPIUS 1998 nr 13, poz. 408; z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPIUS 1998 nr 20, poz. 612). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNP 2003 nr 7, poz. 182; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2022 r., II USK 505/21, LEX nr 3439105).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[a!]

